

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

Vragenlijst 121

AUGUSTUS 2000

LICHAAM 3

Dialect van :(stad, dorp, gehucht, wijk),

.....(gemeente).(prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortjaar :Geboortjaar :

Waar opgegroeid :

(vroeger) beroep :

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :

Dialect van moeder :

Dialect van vader :

Dialect van echtgeno(o)t(e) :

Ik ben naar school geweest tot jaar

Datum van invullen van vragenlijst :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

OPGETEKEND DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Dialect :

(vroeger) beroep :

Ik ben naar school geweest tot jaar.

Hoogste diploma :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek. Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

2. Organen en hun functies

2.1 Hersenen en zenuwstelsel

Hoe noemt men in uw dialect:

1. Het orgaan waarmee de mens denkt?	
2. Een 'draad' die de verbinding vormt tussen zintuigen en spieren en die prikkels overbrengt?	
3. Kent u een aparte vorm van dat woord in een uitdrukking als 'Dat werkt op mijn'?	

2.2 Bloedsomloop

4. De rode vloeistof die in het menselijk lichaam zit? Bv. De gewonde heeft veelverloren.	
5. Welke woorden of uitdrukkingen kent u voor bloed verliezen? Bv. Hij is aan het	
6. Welke woorden of uitdrukkingen gebruikt u als iemand heel veel bloed verliest? Bv. Zie hem nu toch eens	
7. De kloppende spier die het bloed in het lichaam rondstuurt? Bv. Mijnklopt sneller na grote inspanningen.	
8. Kloppende buis waardoor het bloed van het hart wegstroomt? Als ze open ligt bij een (zware) verwonding spuit er bloed uit.	
9. Buis waardoor het bloed naar het hart stroomt?	

2.3 Ademhaling

10. Beide zakvormige ademhalingsorganen in de borst? Bv. Als je diep inademt, komt er veel lucht in je	
11. Het kanaal waardoor de longen contact hebben met de buitenlucht? Bv. Als er per ongeluk eten in dekomt in plaats van in de slokdarm, kun je stikken.	
12. Stikken, gezegd als er voedsel in je keel blijft zitten. Bv. Pas op! Hij is (hem) aan het	
13. Lucht inzuigen en weer uitdrijven? Bv. We hoorden hem luid	
14. Kort en hoorbaar of moeilijk ademen? Bv. De zieke lag te	
15. Zonder adem, naar adem snakkend? Bv. Ik was van het lopen.	
16. Krachtiger dan gewoonlijk in- en uitademen, bv. als men hard gelopen heeft?	

2.4 Voeding, spijsvertering, ontlasting

17. De spierachtige buis die de keel met de maag verbindt en waardoor al het eten gaat vooraleer het in de maag komt?	
18. Het orgaan waarin het eten wordt verteerd?	
19. De inwendige delen van het lichaam (lever, maag enz.) in het algemeen?	

20. Het spijsverteringskanaal dat vanuit de maag vertrekt tot de aarsopening? Bv. Als er zich veel gassen in jeontwikkelen, word je winderig.	
21. Wat zegt u van iemand die een zeer sterke maag heeft die alles kan verteren: Bv. Hij heeft een	
22. Welke gewone (niet vulgaire) woorden kent u voor urineren?	
23. Welke (vulgaire) woorden worden daarvoor gebruikt om te spotten?	
24. Hoe zegt men dat als men tot een kind spreekt? Bv. Ga eerst nog eensvoor je naar bed gaat.	
25. Welke woorden of uitdrukkingen gebruikt u om te zeggen dat iemand wel heel vaak naar het toilet moet om te urineren?	
26. Het gewone (niet vulgaire) woord voor urine?	
27. Welke (vulgaire) woorden worden daarvoor gebruikt om te spotten?	
28. Welke gewone (niet vulgaire) woorden of uitdrukkingen kent u voor stoelgang, ontlasting hebben?	
29. Welke (vulgaire) woorden worden daarvoor gebruikt om te spotten?	
30. Kent u ook aparte (vulgaire) woorden of uitdrukkingen voor een moeilijke stoelgang hebben?	
31. Hoe zegt men "ontlasting hebben" als men tot een kind spreekt?	
32. Woorden of uitdrukkingen voor "geweld doen om de buik te ontlasten"?	
33. Welk gewoon (niet vulgair) woord gebruikt u voor de stoelgang zelf, voor dat wat uitgescheiden wordt?	

34. Welke (vulgaire) woorden worden daarvoor gebruikt om te spotten?	
35. Welke gewone (niet vulgaire) woorden of uitdrukkingen worden gebruikt voor een wind laten?	
36. Welke (vulgaire) woorden worden daarvoor gebruikt om te spotten?	
37. Woorden of uitdrukkingen voor een geluidloze wind?	
38. Het mondvocht, dat door bepaalde klieren wordt afgescheiden? Bv. Ik heb een droge mond. Het is alsof ik te weinigin mijn mond heb.	
39. Speeksel uitspuwen? Bv. Om je handen nat te maken, moet je er eens op	
40. Iemand met speeksel bespuwen terwijl je tegen die persoon praat? Bv. Let op, je bent me helemaal aan het	
41. Een fluim, een hoeveelheid slijm uitspuwen?	
42. Overvloedig mondvocht uit de mond laten lopen? Bv. 's Morgens is zijn hoofdkussen altijd nat omdat hij de hele nacht ligt te	
43. Een vloeistof achteraan in de mond heen en weer schudden? Bv. Hij staat daar te, want hij is zijn tanden aan het poetsen.	
44. Welke woorden of uitdrukkingen kent u voor zijn neus snuiten (mogelijk gepaard gaand met veel lawaai)?	
45. Welke woorden of uitdrukkingen worden gebruikt voor transpireren?	
46. Hoe noemt men het vocht dat daarbij uitgescheiden wordt?	

47. Welke woorden of uitdrukkingen worden gebruikt voor hevig transpireren?

3. De werking van de zintuigen

3.1 Gezicht

48. Op een bepaald tijdstip in het leven, na lang bijziend te zijn geweest, weer op gewone afstand kunnen waarnemen?	
49. Met de ogen kunnen waarnemen, niet blind zijn? Bv. Veel mensen dragen een bril omdat ze niet meer zo goed	
50. Gericht met de ogen waarnemen? Bv. Ik wil je iets laten zien, je moet eens komen	
51. Eén oog even open en dicht doen, als teken van verstandhouding? Bv. Telkens als hij het meisje zag, wilde hij naar haar.	
52. Wenk met één oog door het even open en dicht te doen? Bv. Hij gaf mij een	
53. Iemand strak en bestraffend aankijken? Bv. Toen Jan zo onbeleefd was om bij oma een koekje te nemen zonder het te vragen, zat moeder tevan aan de andere kant van de tafel.	
54. Iets in het geniep bekijken, eventueel vanop een afstand? Bv. Verscholen achter een boom stond hij tenaar de zwemmende meisjes.	
55. Ingespannen kijken naar iets dat verafgelegen is? Bv. Hij staat tenaar het schip dat aan de horizon verdwijnt.	

56. Met toegeknepen ogen kijken?

Bv. Vader moet waarschijnlijk een bril dragen, want hij zit ingespannen tenaar de televisie.

57. Zeer dwaas en verbaasd naar iets staan kijken?

Bv. Hij was zo verbaasd dat hij geen woord kon uitbrengen en hij stond maar een beetje te

58. Met kleine oogjes voor zich uit zitten staren doordat men vaak heeft?

Bv. Wat zit jij daar nog te? Je zou beter in je bed kruipen!

59. Iemand een verliefde blik toewerpen?

Bv. Als je nog lang zo zit te, zal die jongen wel doorhebben dat je verliefd bent op hem.

60. Vals loeren?

61. Laten zien?

Bv. Ik ga eens aan mijn vriend mijn nieuwe fiets?

62. Niets kunnen zien, bv. door een aangeboren afwijking?

Bv. Die man loopt met een witte stok omdat hijis.

63. Welke woorden of uitdrukkingen worden daarvoor gebruikt om te spotten?

Bv. Die man ziet echt helemaal niets; hij is!

64. Een persoon die niets kan zien?

65. Niet helemaal recht kunnen kijken, gezegd van de ogen?

Bv. Hij kijkt nogal, alsof hij de hele tijd naar zijn neus kijkt.

66. Een persoon van wie de ogen niet helemaal recht staan?

67. Welke woorden of uitdrukkingen worden daarvoor gebruikt om te spotten?	
68. De ogen wild in hun kassen draaien, bv. van de pijn of van het lachen?	

3.2 Gehoor

69. Geluid kunnen waarnemen met de oren? Bv. Veel mensen dragen een hoorapparaat omdat ze niet meer zo goed	
70. Met aandacht horen om iets te vernemen? Bv. Ik moet iets vertellen, ge moet nu eens	
71. Niets kunnen horen, bv. door een aangeboren afwijking? Bv. Hij kan helemaal niets horen, want hij is	
72. Welke woorden of uitdrukkingen worden daarvoor gebruikt om te spotten?	
73. Een persoon die niets kan horen?	
74. Luid babbelen, een hevig gerucht maken bij het praten?	
75. Een persoon die luid babbelt, die een hevig gerucht maakt als hij praat?	

3.3 Reuk

76. Om te weten welke geur bloemen hebben, moet men er eens aan	
77. Een lekkere geur hebben? Bv. Als je vanavond parfum op doet zal je	
78. Welke woorden of uitdrukkingen worden gebruikt	

om te zeggen dat iets of iemand een slechte geur heeft?

Bv. Bah! Wie is hier zo aan het? Heb je goedkoop parfum op toch?

3.4 Smaak

79. Om te weten hoe iets smaakt, moet men het eerst	
---	--

80. Een (goede) smaak hebben?	
-------------------------------	--

Bv. Als je er nog wat suiker bij doet, zal de taart veel zoeter	
---	--

Mocht u nog dialectwoorden of - uitdrukkingen kennen die verband houden met bovenstaande organen en functies, wilt u ze dan hieronder opschrijven?